

forum for
natur og
friluftsliv
TROMS

NVE

Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

4. juni 2015

Høringsuttalelse til Reinskardelva småkraftverk i Karlsøy kommune

Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) Troms er kjent med at NVE har mottatt søknad fra Bekk og Strøm AS om å bygge småkraftverk i Reinskardelva i Karlsøy kommune. Vi har samarbeidet med en rekke frivillige natur- og friluftsforskningsorganisasjoner for å koordinere kunnskap og innspill til saken. FNF Troms ønsker å komme med følgende innspill.

Generelle merknader

FNF Troms ønsker først å påpeke det store presset på vannressursene i fylket. Per i dag ligger over 50 søknader inne hos NVE. Av tidligere vannkraftsaker i fylket er 90 gitt konsesjon, kun 18 er avslått. FNF Troms registrer det store antallet utbyggingssaker med bekymring da vi ser at viktige natur- og friluftsverdier ofte blir skadelidende. Sumeffektene er særlig utfordrende. Dagens situasjon er preget av en planløs småkraftutbygging hvor landskap, biologisk mangfold, naturkvaliteter, folkehelse og opplevelseskvaliteter forringes. Vi oppfordrer til at disse verdiene tillegges ytterligere vekt i tiden framover.

2015 er det offisielle «Friluftslivet år» hvor friluftslivet skal vies ekstra oppmerksomhet, både hva gjelder aktivitet og areal. Friluftslivet er avhengig av gode og varierte areal for å blomstre, noe som gir grobunn for livskvalitet, glede, mestring, rekreasjon, bolyst, næring, folkehelse m.m. FNF Troms oppfordrer NVE til å benytte Friluftslivets år til å vektlegge friluftsverdiene ytterligere i sin saksbehandling av småkraftsøknader. Hovedmålsetningen med året er å skape varige resultater og økt aktivitet. Å bevare verdifulle elver og uberørte friluftsområder for kommende generasjoner vil være nødvendige bidrag for å oppfylle dette målet.

Behovet for kraft

FNF Troms ønsker å understreke at Norge og Nord-Norge har overskudd på kraft. Nordland har et overskudd på hele 40 %, og kraftoverskuddet vil øke ytterligere de neste årene. I Troms er situasjonen noe mer nyansert, likevel er potensialet for effektivisering av gamle kraftverk stort. Det er også store muligheter for energisparing- og effektivisering i en rekke andre sektorer i fylket. I den grad nye fornybarprosjekter må bygges ut ser vi at dette gjøres helhetlig og at de minst konfliktfylte områdene vurderes på et solid kunnskapsgrunnlag. I dag mener vi at tempoet og omfanget av småkraftutbyggingen er unødig høy, samt at kost-nytte ofte er lite balansert hva gjelder kraft produsert per negativ konsekvens for allmenne interesser og inngrep i naturen. FNF Troms ønsker også å understreke at NVE og OED allerede har innvilget nok konsesjoner til å

FNF Troms, c/o Bioforsk Nord Holt, Pb. 2284, 9269 Tromsø
Tlf: 4141 7339 E-post: troms@fnf-nett.no Internett: www.fnf-nett.no/troms

FNF Troms er et samarbeidsforum for 13 natur- og friluftsforskningsorganisasjoner i Troms som til sammen representerer rundt 15000 medlemmer. Medlemsorganisasjoner: Troms Turlag, Harstad Turlag, Norges Turmarsjforbund Troms, Naturvernforbundet i Troms, 4H Troms, KFUK-KFUM-speiderne Troms, Troms Fylkeskystlag, Troms Orienteringskrets, Norges Jeger- og Fiskerforbund Troms, Nord-Troms Krets av Norges Speiderforbund, Framtiden i våre hender Tromsø, Nord-Norsk Botanisk forening, Tromsø Casting og Fluefiskeforening.

oppfylle elsertifikatavtalen med Sverige om å øke produksjonen med fornybar kraft til 26, 4 TWh til 2020.

FNF Troms har følgende innspill Reinskardelva kraftverk:

Friluftsliv

FNF Troms vil påpeke at søker har en svært tynn beskrivelse av brukerinteressene og friluftslivet i området. Det står at «utover noe jakt på rype, er det ingen andre fritids- eller friluftsinnteresser i området». Det står også at tiltaket vurderes å ha ingen negativ konsekvens. FNF Troms synes dette er en forhastet og søkt vurdering. Vi savner en nyansering og en faktisk beskrivelse av bruken og verdien.

Avhengig av hvem man spør vil man få ulike svar om områders verdi for friluftsliv. FNF Troms har hatt kontakt med en rekke lokale, og flere kan bekrefte områdets verdi for friluftsliv. De forteller at området er relativt mye brukt, ikke bare av lokale og hyttefolk, men også av personer fra Tromsø og omegn. Det bekreftes at Reinskarddalen er et meget populært jaktterreng som ofte har god produksjon av li- og fjellrype. Området brukes også til bærplukking, samt for å nå Stortindvatnet og Lægdeskardvatnet som turmål eller til ørretfiske. Det er også noe vandreaktivitet på stiene innover dalen, i tillegg til at det benyttes en del til skigåing vinterstid. Området beskrives som en perle.

Friluftslivet i Reinskarddalen synes i stor grad å være basert på høstingsaktiviteter. Det er viktig å huske at rekreasjon, opplevelse av landskapet, miljøforandring, m.m. er vel så viktige motivasjoner som selve utbyttet. Dersom vannføringen av elva reduseres, samt at landskapet endres ved nedgravd rørgate og ny anleggsvei, vil dette kunne forringe naturopplevelsen. Dette blir særlig gjeldene i starten av området, som er innfallsporten til dalen. Det vil også påvirke vandring langs elva og stinettet i starten. Det går en sti fra gamleveien og oppover elva langs østsida. Østsida er også den vanligste sida å gå på om en skal legge turen oppover mot Lægdeskaret/-vatnet. Det går også en sti langs deler av vestsiden, hvor nedgravd rørgate planlegges. Høstingsbaserte aktiviteter foregår også i stor grad utenfor de etablerte stiene og er i så måte mer «plasskrevende».

FNF Troms ønsker å framheve at Troms fylkeskommune gjennomfører en omfattende verdikartlegging av friluftsområder i Troms, en prosess over flere år og med bred medvirkning. Karlsøy kommune er dessverre ikke ferdigstilt enda. FNF Troms ønsker likevel å gjøre NVE klar over at erfaringene fra de ferdigstilte områdene viser at friluftsområdene ofte blir verdsatt lavere av søker/konsulentselskap enn hva som kommer fram gjennom den langs mer omfattende verdisettingsprosess til fylkeskommunen. FNF Troms mener at friluftsverdiene for Reinskardalen er nedvurdert i forhold til reell bruk og verdi. Verdikartleggingen, gjennomført av Ishavskysten friluftsråd på oppdrag fra fylkeskommunen, er ventet ferdig sommer 2016.

Landskap

FNF Troms finner konsesjonssøknaden svak hva gjelder landskap. Den inneholder hovedsakelig en oppramsing av Skog og Landskap sitt «Nasjonalt referansesystem for landskap», som er mer generelt for regionen. Det finnes ingen beskrivelse av landskapet rundt Reinskardelva, hverken små- eller storskala, og langt mindre er en systematisk metodikk benyttet. FNF Troms etterlyser dette og mener det er avgjørende med et bedre kunnskapsgrunnlag for å tilfredsstille saksbehandling i samsvar med naturmangfoldloven.

Tiltakshaver planlegger en 2000 meter lang og 20 meter bred nedgravd rørgate. Dette vil medføre betydelige inngrep i landskapsrommet i Reinskarddalen. Selv om influensområdet ikke er særlig

bratt, vil inngrepet også kunne påvirke Langsundet, som på sommeren både benyttes av Hurtigruta, fisketurister m.fl.

INON

FNF Troms vil understreke viktigheten av å ivareta de inngrepsfrie naturområdene som finnes i Karlsøy kommune. I 20-årsperioden 1988 - 2008 tapte Karlsøy 9,9 km² villmarkspregede områder, noe som utgjør omtrent 10 % av Troms sitt totale tap i samme periode. Ifølge Miljødirektoratet forsvinner det aller mest inngrepsfri natur i Nord-Norge, noe som gir oss et særlig ansvar for å ta vare på de gjenværende områdene. Ivaretagelse av INON er også en del av den nasjonale miljøpolitikken. Mye av Karlsøys fortrinn ligger nettopp i den storslåtte og urørte naturen.

Yttersida at Tromsøregionen har svært lite INON-områder igjen. Dette gjelder villmarkspregede områder, så vel som sone 1. Et tap på 6,7 km² av sone 1 er betydelig og vil ha stor negativ konsekvens. Dette er betydelig i et bit-for-bit-perspektiv. Inngrepsfrie områder fra fjord til fjell er også prioritert i veilederen for småkraftverk og ment å vektes tyngre da det er en knapp ressurs. Det er viktig å ta hensyn til at verdifull natur sjelden tapes av et enkelt inngrep, men av mange små. FNF Troms mener at bortfallet av INON har betydelig negativ konsekvens.

Samlet belastning

Troms er preget av stort press på vassdragsressursene og mange kraftutbygginger. Tettheten av småkraftverk vokser, og vil samlet føre til ytterligere negative konsekvenser for natur, landskap og friluftsliv, enn de ville gjort hver for seg. I tillegg må inngrepene vurderes etter naturmangfoldloven opp mot andre eksisterende inngrep i områdene. Økt press på fjordlandskapet med tanke på ekspansjonen i oppdrettsnæringen, er et av temaene som bør inkluderes.

Det er viktig å ta hensyn til andre inngrep i området og benytte en økosystemtilnærming, jfr. naturmangfoldloven § 10, når en vurderer konsekvenser. På Ringsvassøya er det allerede utbygd vannkraft i Skarsfjord, og vannverk i Simavika. Nylig ble også Åborselva gitt konsesjon. Sistnevnte har store verdier hva angår friluftsliv, geologi og landskap. På Vannøya er det bygd et stort vindindustriområde. Andre inngrep som strandsoneareal og hyttebygging må tas i betraktning.

FNF Troms ønsker å understreke at den systematiske nedbyggingen av elver i Troms, i dagens omfang, fører til at NVE må hensynta lokale og regionale verdier i større grad, enn om det gjaldt et enkeltprosjekt. Dette gjelder både friluftsområder langs upåvirkede elver, intakt kyst-/fjellandskap, biologisk mangfold, og naturtyper (som kilder, verdi C, i Reinskardelva sitt tilfelle). Dersom mange nok fossesprutsoner, bekkekløfter, kilder og habitat til for eksempel fossefall blir utbygd, til tross for at de «kun» har lokal/regional verdi, vil dette kunne føre til store negative konsekvenser i sum. FNF Troms anbefaler NVE å legge særlig vekt på sumeffektene i saksbehandlingen.

FNF Troms oppfordrer NVE til at friluftsliv, INON, landskap og sumeffekter tillegges særlig vekt i behandlingen av Reinskardelva. Vi ønsker å inviteres med på befaring for å følge opp saken videre.

For Forum for Natur og Friluftsliv Troms
Eivind Høstmark Borge
Fylkeskoordinator

Kopi:

Fylkesmannen i Troms, Troms Fylkeskommune, Karlsøy kommune